

ZOMBOR ÉS VIDÉKE.

TÁRSADALMI, KÖZMŰVELŐDÉSI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI MEGYEI KÖZLÖNY.

Megjelenik hetenkint háromszor: vasárnap, kedden és csütörtökön.

Hirdetések és előzetések fölveténetek s egyes számok közhelyeszen: Muzsik és Parties könyv- és könyvnyomdájában, Schön Adolf könyvkereskedésében, Hay Sándor dohányüzletében, valamint hirdetések s nyilrtéri közlemények egy a fővárosi mint a külföldi összes hirdetési irodákban.

Egy szám 10 kr.

ELŐFIZETÉSI DÍJ	
Egész évre	8 frt.
Fél évre	4 „
Negyed évre	2 „
vidéken postán küldve	
Egész évre	9 frt. — kr.
Fél évre	4 „ 50 „
Negyed évre	2 „ 25 „
Nepítőknek helyben:	
Egész évre	6 frt. — kr.
Fél évre	3 „ — „
Negyed évre	1 „ 50 „
Nepítőknek vidéken:	
Egész évre	7 frt. — kr.
Fél évre	3 „ 50 „
Negyed évre	1 „ 75 „

Szerkesztési iroda és kiadó hivatal:
Sötét- és csendes-utca sarkán, Hofelder-féle házban, hova minden a lap szellemi részét illető közlemény, az előzetesek és hirdetések is küldendők
Bérmunkatársaknak nem fogadtatnak el. Kéziratok nem visszatérnek.
Szerkesztővel értekezéskor:
d. a. 11 óráig 12-ig és d. u. 3-tól 5 óráig

A főispánokról.

A főispánokról szól ismét a nóta. A „Pesti Napló” — bár egyedül az összes fővárosi lapok között — kellőképpen méltatta a párbajozó főispánok érdemeit. Ez évi 35. számában pedig egy „vidéki barátja” a „P. N.”-nak rekelta a jelzett cikkre. Ez a vezércikk a párbajozó főispánokban — a kikről azt mondja, hogy a „politiko-szocialista életfejt” — a törvényszöveget látja. Persze nem mond vele valami újat, mi a vidéken megszokott azt, hogy a főispánok kiskirályok legyenek s törvények ők maguk alkossanak maguknak. Torvényszerező, igazságos főispánt keveset találhatunk. Hanem azért a „P. N.” levéltiroja meg is helyesen eszelekedett, midőn ramutott arra az általanos hajlamra, „mely keresi az ellenkezőt a törvényes állapotokkal!” S helyesen mondja: „Törvénytisztelet nélkül sem a társadalom, sem az állam biztos alapokon nem nyughat. A törvénytisztelet hiánya okozza a szenvedélyek elvadulását.”

Elszomorító jelenség. Ha azok, a kik hivatva vannak törvényeket hozni, magukra nevezet azokat kötelezőnek el nem ismerik, ha találkozik a képviselőháza párbajhoz, — ez minden abnormalitása dacára is bizonyos társadalmilag elgondolható indokokra lel. A képviselő — bár tagja a törvényhozásnak, nem őre egyszerűsége mind annak. A főispánok ellenben valóságos őreiként szerepelnek a társadalmi rend-, a törvények tisztelben tartásának. Hatáskörük oly nagy, hogy módjukban áll minden a renddel ellenkező mozgalmat elfojtani. Módjukban áll, — fölteve, hogy lehetőség van ahhoz — irányadó szerepet venni minden téren, ők állásuknál fogva jöttei lehetnek ama közönségnek, melynek vezetésével bízzák meg. Hogy a főispánok hatáskörüket kellőképpen feltöltötték, hogy a törvényeket hatáskörük gyakorlásában sokszorosan lábba tiporják, hogy a rendellenes mozgalmakat nemcsak elfojtani nem tudják, de nem is akarják, irányadó szerepet nem visznek, s nem csak hogy nem jöttei, de nyúgati ama közönségnek, melyet zsarnoki önkényvel vezérleik, — még hagyján... Azért van szabad sajtónk, s a gondolat szabadság azért tartatik tisztelben s van önzertés tagja is a törvényhatóságoknak, hogy az ily főispánok ellen megengedett törvényes eszközökkel küzdjünk, őket amaz állásról, melyet bitorolnak, eltávolítani

törökjünk. Ezek a létező viszonyok, amelyek szemben normális viszonyok volna-
 nak. De hogy a főispánok arezál fűssék a törvényt, egyenesen neki menjenek a törvényes intézményeknek, ők maguk lazítsák meg a társadalmi rendet s egy örült előélet mellett sikra szálljanak, ez már anarchikus tünet, ez ellen már más eszközökkel kell küzdenünk.
 A főispánok párbajot vívnak. Annnyit ez, mintia a törvényszeki elnökök család bukás vétsége követnek el, avagy ők is párbajozóknak.
 Minek volna a törvény, ha minden társadalmi kaszt magának azzal ellenkező törvényt faragna? Mikip tisztelje a törvényt a nép, ha azt látja, hogy a törvények tulajdonképeni őrei sem tisztelik azokat?
 Az ily viszonyok tarthatatlanok.
 Bajlesz abból, ha az ily főispánok iránt fölülről mindezek dacára csak bizalom proklamaitatuk.
 Ha a törvényhatósági jogokat ki-játszák, választási törvényeket ignorálják, a megye vagy város közönségét megvesztegetésekkel prossitadják és ezért érdemejüket kapnak. — még hagyján!
 A mor megiette köteleességét!
 De ha ők nem köteleesség szerűen, hanem könyveltségűből, lovgagias hobortból, derüre-borura, minden ok nélkül is törvényszegésről lesznek, akkor nem tréfa dolog többé a bizalom, melylyel még mindig körülveszik őket, hanem valóságos bűn, mely esuf gyűmöl-
 eseket teremtet.
 „Egy főispán kezdte — s most immár más kettő folytatta. A falukban, a városokban a zsidókat útni akarják s a főispánok emberekre lövöldöznek és karddal rohannak. Ilyenek lehetnek a költők által álmódott árkádiai állapotok.”
 Így végzi a „P. N.” szellemes levéltiroja. **M. Gy.**

Az öngyilkosságról.

E lapok hasábjain két ízben is szel-
 lemesen tárgyaltattunk korunk szomorú
 betegsége, az öngyilkosság.
 Az alvó társadalomnak, a tepszede-
 élet-filozofhiának figyelmét egyszerre
 magukra vontak e súlyos baj ezerele-
 künöket; még a leglelketlenebb kö-
 zöny: is felrattak a sűrűn, egymásra kö-
 verteke öngyilkosság jelensége; a meg-
 bontott és megtámadott társadalom fel-
 gektibe utközik, és dacára kimerítő me-
 g-
 azret-knek, dacára a legudbasz tudomá-
 nyos apparattnak és a tapasztalatok egész val-
 kitarházának — csak fél munkát végezhet-
 — azon pedig nincs áldás!
 „Zombor és Vidéke” cikkirójának

ezt szem elől tévesztette, mert fejteget-
 ven az öngyilkosságok alapokat — az
 egyoldalúság hibájába slyedte, midőn
 szemben az esetek tartka sokféleségével
 — a napjainkban ijeszítő elszaporod-
 t öngyilkosságok a becsület megcsor-
 bulására, mint egyedül rugóra vezette
 vissza.
 Nagyon szomorú volna, ha az ön-
 gyilkosok hátrabagyott iratai a czikkiró-
 hozmaru mozdulatban hazaak törvény-
 hozmaru társadalomát megbélyegző volna,
 ha a statisztika nem regisztrálhatná egyé-
 bet, mint azt, hogy az öngyilkosok mind-
 megeriany megcsorbult vagy eljósztott
 becsület feletti keserűkiben irányoztak a
 fegyvert szivüknek. Hisz akkor Ma-
 gyarország nem volna egyeb, mint a cor-
 ruptio és romlottság fészke, termotája.
 Szerencsére még e nyúgure nem vagyunk!
 Az öngyilkosok számaránya a való-
 ságban több kategóriára oszlik; életmó-
 d, gyogyíthatlan betegség, boldogtalan
 szerelem, zilált anyagi viszonyok, meg-
 ladopotott kedélyállapot, ezüzlött, ekkal-
 ladott élet, tönk, összetört becsület —
 ezek a fokategóriák, melyek nagy
 mennyiségét az öngyilkosságoknak fel-
 ölelik.
 De a mi a társadalom bomlásának,
 a viszonyok tarthatatlanságának legmeg-
 tetlen fogalmáról kockáztaott, oly vas-
 gyonos jellegű hordozzák magukon, meg-
 gondolatlan gyermekietek hioniókuk-
 hogy az én szerény megjegyződesem egész-
 nyelvével tiltakozni ellennék.
 A becsület fogalma egy élő „ne-
 bántságvirág”. — annak abszolút értelme-
 belse. Miesoda az a romboló körölem, mely
 megmetélyezte az artatlan gyermeknek ke-
 veltét, hogy az a pusztító minozna, mely
 merész lehet áttette e gondol-
 dani tudó lények tapasztalatlan
 axiomáira jutának, melyet a társadalom
 különböz elemi koránsem ismerének
 el. Egy általanos definícióval egész ha-
 talyavál ellenszegülne egy oly nagyje-
 telenségi tényező, melyet minden gon-
 dolkodó embernek respectálnia kell: az
 individualitás.
 A becsület egyik embernél fölele-
 magában az esz, szellem és kedély öszbe-
 szes igényeit, a misáknal sokkal szebb
 és sejtetesebb tartalom, a harminaknál
 csupa phantasia, a negyediknél zavaros
 és járványt semmi más nem idehette
 az ötdiknél irtés, tartalom nélküli fogal-
 lom, a hatodik élett teljesen ismeretlen.
 A XIX. században a társadalom a
 jobb osztályai tudónak nevelik fiukat,
 talítsanak lényüket. Mindegyik a tudomá-
 nyos pályára készíti gyermekét, ha
 van hozzá hajlama, ha nincs. El a gyer-
 mek bőségben, kényelemben; nem kímél-
 nek költséget kiképzetésére, elhitetik
 az-vele, hogy született nagy ember, hogy
 a felületés is-
 mereteket — ekkor szárnnyára bocsat-
 el — a gyermek
 homályos sejtelmével, tájékoztatlan-
 és elbizakodottsággal megszdóll, mi-
 don szemben találja magát egy egész élet
 küzdelmével, melyekről csak phantasi-
 as regényekből, babonás dajkák ostoba

Tek. szerk. ur!

regéből és korlátolt látókörű tanítók zakk-terével. Kilépett a porondra — a hova-
varos eladásából van neki tudomása. csak látat tette, mindenütt hideg-
számító önzéssel, szűkkebliséggel talál-
kozott — tervrel mind dugába döltek,
leltek villanyossá és ruganyossá a
megfolyott, tettvágya elbűnt. Azután
helyett, hogy batoritana-
nak, elcsüggesztik — és mi-
dön látja, hogy nem képe-
szembes állani a jövő ke-
tes esélyével: összerokád.

A családok, melyekkel lepte-nyo-
mon találkozik, a keserűség, melyek
rajkint támadják meg edzetlen lelküle-
tes — lesújtó hatással vannak a kis-
híttü életkedvére, és mi azután a vég-
A könnyűm, gondatlan gyermek-ifu a
csüggedelmek, vagy — ha úgy tetszik —
a kétségbeesések egy pillanatra pizy-
tolyt ragad és véget vet életének, legyen
a szerelem, melyet rajta ejtettek, bármí
telentekelen.

Szomoru, végtelenül szomoru tüné-
mény ez — melynek mindenaron elejét
kell venni a közérköliséggel s az ember-
szeretet nevében!

Annak idején kinos megdöbbenést
keltett országzerce Barna Zsigmond fo-
varosi tanácsnok öngyilkossági esete, mely-
ez nem is mindenkinek élenk emléke-
zetében van. Miért ottlotta ki életét a
széles körökben nagyrabecsült, rendezett
viszonyok közt élő, tekintélyes tiszt-
viselő?

Barna Zsigmond megölte magát, mert
találkozott ember, a ki tiszta lelkével
vadászok merre gyanusítani, de meg csak
nem is gyanusította fennen csak utalt a
hűtlen kezelés lehetőségére. És az a me-
állapodott férfi a pusztá gyanu fölötti
elkeseredésében, melynek éppen semmi
alópia sem volt, és mely annyira hibe-
telennék tunt fel a felelővölök elött,
hogy meg csak vizsgálatot sem rendel-
tek elő, az a közbizalmat méltán kivívott
kristálytisztá jellemű egyén a fölötti bá-
nyában, hogy csak valakinek eszébe jut-
hatott volna kételkedni becsületességében
— nem bírta elviselni e gondolatot és
golyóval váltotta meg szenvedését.

Júne a tulhajtott becsületérésnek
egy számondó áldozata, azon becsület-
resnek, mely melolcház szörnyű notte
ki magát és mely a pusztá közeledésre
mint kártyávarr összeomlott.

Egy másikra a törvény már épen bűn-
megvillagította palosát — nem akarta
bevárni, hogy rád süssék a bűnösség
szegénybélvéget — elmenekült a gyal-
zat elől. És vajjon ez gyavasg?

A harmadik megölte bálványozott
hitvesét, mert az hűtlen lett hozzá, és mint
azután megölte önmagát. Azt gondolja
farsadalmak adózma kell — de igenis fe-
tek, a törvény szigorától félt, vagy at-
kell meinteünk azt, a ki minden fele-
tel, hogy a farsadalmak kimondja feje-
a karhazható ítéletet? Korábban! Elete
índótt hitvesét volt, az megzsúrt rancze-
lőtem — mit keresett volna továbbra
kényeztetni nyomása alatt.

Ágyhan szegzett nehézbeteg évek
hosszu során senyvedt emesztő kör terhe-
alatt, érezte, hogy nincs segítsé, — mi-
ért hosszabítsa meg gyötrelmet, midőn
oly közel van a megváltó erő?

Kiált ronak, ki fenégek kiáltta a
gyönyör poharát, megizlelték az élet
minden örömet, nincs előttük semmi el-
vétel, mert azt már hátuk mögött haz-
ták, nem találnak semmit, a mi legalább
és újdonág ingerelvé birna, — miér-
vonszolják az élet szekerét, midőn az
pusztá, kopár, üres?

És meg hány egyent hord a hátán
a föld, ki nem lelnek egyébe kibúvó aj-
tót a halálnál, aki örömmel teljes oda-
adással menekülnek annak karjai közé,
— mert nincs mit remélnök többé!

Ismertem egy 23 éves ifjut, a ki-
nek helyzete következé volt. Felnöve-
1884. évi január 30-án topoyai járás szőlő-
szőlő arany kényelemben, a gondot, né-
kölözött, szegénységnek csak hírből ismer-
te; fel volt ruházva jeles tulajdonokkal,
nemes szívrrel, tehetséggel, karakterrel,
dett őr. hitkéség kiegyezett, illetve a

hegyesi izraelita közég lakosok közt hitkés-
ségi ágyban a jó egyetértés helyreállítása
szelhaból egyezség létrehozása. Jelenlevők:
Rein Ignác, Stern Samuel, Kriszhabér An-
tal, Kriszhabér Simon, Hubai David, Man-
heim Ferencz, Holländer Károly Jakab,
Goldberger Adolf, Stein Davit, Stein József,
Kriszhabér Adolf, Stern Davit, Stern Filip,
Krausz Jakab, Kell Abraham, Kell Mór, Ho-
pman Marton, Schwarz Jakab, Manheim Mór,
Manheim József, Goldmann Emanuel, Man-
heim Emanuel, Brust Lipót, Stern Jakab,
Joachim, Laufer Simon, Kriszhabér Filop,
Kriszhabér Lipót, Friedmann Jakab, Fischer
Ferdinand hegyesi lakosok, Dr Szilasy F.
De a sors, e könyörtelen mindenes, szün-
lenek akadályokat gördített eléje, tud-
mányos pályáját tövisekkel hintette be
és minden vállalkozása hajótörést szen-
vedett az épen akkor beállott mozgalmas
dolg mostohaaságban. De ez még mind ne-
meg. Szulei azzal fenyegettek, hogy leve-
szik róla áldó kezeiket, eltaszítják, ha
nem hagyja el szerelme tárgyát. Képzelt-
hetti a szegény földrajzot ifjú helyzeté-
— bármirre lepett — tatongó örvény el-
hűccsel fenyegette. A 23 éves ifjú bűn-
barnak adta magát, veszendőnek ün-
dult, s midőn látta, hogy nem lesz
belelőle semmi, golyót röpített
agyába.

A kinek van hozzá lelke: ítélje el!
És a „Zombor és Vidéké” cik-
kijrója elítéli ok kíméletlenül, és elítéli az
elöbbitket is, midőn azt mondja, hogy
csak annak az öngyilkosnak tettét menti
és igazolja, a ki megszegte a
ars adalóm törvényeit.

Hogy világosabban fejezzem ki ma-
gamat, a „Zombor és Vidéké” vezér-
cikkekjezőre sanctionálja a gazem-
bernek, a gonosztevőnek az öngyilkos-
ságot, a ki menekül a törvény böszo-
lú karja elől, és elítéli az öngyilkosok egész contin-
gensét, a kik túlszágott becsületetés-
re, a bukas miatti felelőböl, végül a
kik kétségbeesésből, vagy egyéb embe-
rileg és erkölcsileg menhető okokból
szánják magukat a végzetes lépésre.

Ez igazságtalan, és rövidlőtté
vagy, mely ellen a józan ész és a szív
hangja egyaránt felzúg!

A gonosztevőt nem menti fel tetté-
nek jogtalansága alól azon körülmény-
hogy a pelenger borzalmi ellen kera-
meneked; mert a farsadalmak még
nem számolt le vele, mert a bűnösnek
bűnhődnie kell — és az öngyilkosság rá-
is az oly egyén öngyilkossága egyáltalán
ki nem töltötte be hivatását, a ki mel-
fizette meg minden tartozását, ki melyel
szólal.

Bárczi Géza.

A kishgyesi izraeliták ki-
egyezése.

A congressusi és Status Quo Ante
part között január hó 30-án Császár Peter
járás szolgábról ur. előnlökte alatt és Dr.
Szilasy Filop kerületi előnk ur jelenlevé-
s közreműködésével a szép egyesség létrejött.

Császár Peter a gyűlés megünyitása
előtt egy szép szívröhöz beszédet tartott, a
kerületi előnk pedig a tanácskozás alkalmá-
val a hitkéség tanásterében egy oly ki-
tűnő szép beszédet tartott, hogy meg a Sta-
tus Quo Ante pártjánk is a szívukre hatott.

Kriszhabér Adolf hitkés. előnk. Kriszhabér Simon congressusi pártvezető.

